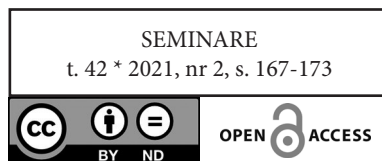

RECENZJE

W poszukiwaniu ładu moralnego dla systemu osoba–środowisko
Michał Wyrostkiewicz, *Osoba i środowisko. Studia teologiczno-ekologiczne*
[Seria: Lubelskie Studia Teologicznomoralne, t. 10], Towarzystwo Naukowe KUL,
Lublin 2019, ss. 250.

Scjentyzm, który wyłonił się z empiryzmu i pozytywizmu, opiera się na przekonaniu, że prawdziwą wiedzę o rzeczywistości można czerpać jedynie za pomocą metod i narzędzi właściwych naukom przyrodniczym. Obok niewątpliwych sukcesów poznawczych, jakie generuje takie podejście epistemologiczne, należy zauważyć także pewne niebezpieczeństwo, które tkwi w pokusie rozciągania wiedzy zdobytej w ten ściśle określony sposób już nie tylko na środowisko, ale i na człowieka jako takiego, z jego filozoficznymi pytaniami o sens i istotę rzeczy. Najlepszym zabezpieczeniem przed tego rodzaju nadużyciem jest naukowa pokora – świadomość ograniczoności własnego poznania, znajomość zakresu kompetencji epistemologicznych i metodologicznych uprawianej dyscypliny, ale także otwartość na inne perspektywy badawcze. W tym kontekście należy wyrazić radość i nadzieję związane z przygotowaniem przez profesora Michała Wyrostkiewicza nowej monografii, która jest efektem jego interdyscyplinarnych poszukiwań realizowanych w dialogu i przestrzeni między teologią moralną i ekologią.

Głównym celem badawczym przedstawionej do recenzji książki jest rozpoznanie i opisanie w pogłębiony sposób relacji charakterystycznych dla systemu osoba–środowisko, a następnie wypracowanie norm nadających ład moralny tym relacjom. Realizując tak sformułowane zadanie, Autor wykorzystuje wcześniejsze, szczegółowe wyniki prowadzonych przez siebie badań w przedstawionym wyżej zakresie. Warto podkreślić, że pomimo doboru autorskich tekstów publikowanych w różnym czasie i miejscach, cała treść monografii, dzięki przemyślanemu układowi poszczególnych części tematycznych, jest spójna, przejrzysta i logiczna.

W pierwszej części monografii Autor w kompetentny sposób wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z podjętym przedmiotem badań, takie jak ekologia, teologia, wiara i Kościół katolicki, a także właściwie porządkuje i opisuje zakresy kompetencji ekologii i teologii, wskazując przy tym możliwe płaszczyzny dialogu między nimi. Istotnym elementem wywodu jest opisanie ewolucji tzw. kwestii ekologicznej w nauczaniu Kościoła, ze szczególnym podkreśleniem potencjału tkwiącego w koncepcji „ekologii ludzkiej” Jana Pawła II. Druga część analiz koncentruje się na szczegółowych kwestiach wynikających z relacji osoby ludzkiej do przyrody. Uwzględniając perspektywę ekologii ludzkiej, Wyrostkiewicz przedstawia ciekawą refleksję m.in. na temat ochrony przyrody i grzechu ekologicznego. Trzecia część publikacji ma wyraźnie charakter polemiczny, w której Autor wchodzi w dialog z innymi komentatorami na tematy dotyczące sporów o ekologię, o człowieka, o zwierzęta, o środowisko czy o sposób przekazywania i wykorzystania wiedzy ekologicznej w środowisku kościelnym.

Dokonując całościowej oceny wartości merytorycznej recenzowanej książki, należy stwierdzić, że jej szczególnym walorem jest interdyscyplinarne ujęcie badanego przedmiotu, który w tym przypadku stanowi układ osoba–środowisko. Przeprowadzony przez Autora dyskurs w duchu dialogu między teologią moralną i ekologią pozwala zauważyć, jak cenne dla postępu naukowego, a jednocześnie integralnego rozwoju ludzkiego, są badania uwzględniające szerszą perspektywę badawczą – teologiczną i personalistyczną. Zaprezentowane w książce wyniki poszukiwań naukowych profesora

Wyrostkiewiczza stanowią zatem pobudzający do refleksji wkład do rozważań nad tym, jak w procesie odkrywania prawdy o miejscu człowieka w świecie ważna jest otwartość na szersze i głębsze myślenie o charakterze metafizycznym, etycznym i teologicznym.

Adam Zadroga

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

<https://orcid.org/0000-0002-1706-9106> * adam.zadroga@kul.pl

DOI: <http://doi.org/10.21852/sem.2021.1.15>